

Haal meer uit uw brein en uit dat van uw collega's

„The best way to get a good idea is to get a lot of ideas” wist de Amerikaanse wetenschapper Linus Pauling. Of hoe kwantiteit kwaliteit kan opleveren. Fervente brainstormers brengen die stelling voortdurend in de praktijk. Ze beseffen echter ook dat brainstormings snel kunnen ontaarden in een potje onderling schelden en gratis kritiek spuien. Daarom vissen we uit wat goed brainstormen nu precies is en hoe u dat moet doen. En we spreken ook met ervaren hersenbestormers.

Guido Eekhaut

Een relaxte keukentafelambiance	blz. 84
De 4 basisregels om te brainstormen	blz. 85
Een prima brainstorming begint met een prima omkadering	blz. 86
Koester realistische verwachtingen	blz. 89
De 3 fasen van een geslaagde brainstormsessie	blz. 90
10 vaak gebruikte brainstormmethoden	blz. 92
Brainstormen in groep... en in uw eentje	blz. 94
Brainshitting & bullstorming	blz. 97
„Ik stuur een sms naar mezelf”	blz. 98

Een relaxte keukentafel-ambiance

FOTO'S: B. VAN DEN BROUCKE / PHOTO NEWS

Koen De Vos stichtte vijf jaar geleden Brainssstorm, een Brussels bureau dat ideeënsessies begeleidt. Hij vindt dat niet geld, maar ideeën zoveel mogelijk moeten rollen in bedrijven. Op een goede brainstorming is de sfeer speels, al hoeven de ingevingen ook niet allemaal wild te zijn.

Bizz: U begeleidt nu al vijf jaar brainstormsessies in het bedrijfsleven. Wordt er veel gebrainstormd in België?

Koen De Vos: „Veel bedrijven hebben het nog nooit gedaan. Maar andere brainstormen elke dag. Het hangt een beetje van de sector af. Communicatiebureaus en mediabedrijven hebben er meer ervaring mee. Voor sommige van die ondernemingen is het gewoon een natuurlijke manier om producten en diensten te ontwikkelen. Denk maar aan productiehuisen van tv-programma's. Waar een hoop creatief talent bijeenzit, is brainstormen vaak ingebakken in de bedrijfscultuur.”

„Toch ken ik ook traditionelere bedrijven met zelfs saaie producten, die niettemin heel creatief en innovatief bezig zijn én volop brainstormen. Het is niet omdat je – en mijn voorbeeld is fictief – kartonnen dozen produceert, dat je niet innovatief kunt werken en geen creatieve ideeën nodig hebt. Sommige financiële instellingen bijvoorbeeld houden brainstormsessies enkel en alleen om na te gaan hoe de buitenwereld voortdurend verandert.”

Bizz: Wat is de belangrijkste succesfactor van een brainstormsessie?

Koen De Vos: „De voornaamste regel is dat je tijdens de eigenlijke brainstorming – en dan laat ik de voorbereidingsfase gemakshalve even buiten beschouwing – twee duidelijke fasen onderscheidt: voor de koffie ga je ideeën bedenken, na de break evalueer je ze. In de eerste fase brengen de leden van de groep ideeën naar voren, zonder dat het creatieve proces onderbroken wordt door kritiek of enige vorm van evaluatie. Alles moet dus kunnen gezegd – of opgeschreven – worden. Alle ideeën zijn goed, zelfs de meest banale of voor de hand liggende. Niet alle ideeën hoeven dus supercreatief of absoluut wild te zijn. Daarnaast is de sfeer belangrijk: er moet een relaxte keukentafelambiance heersen. Formaliteit doodt ideeën. De deelnemers moeten kunnen spelen met ideeën, ze combineren, met elkaar confronteren.”

Bizz: Kan een speelse sfeer de creativiteit van de deelnemers wekken?

Koen De Vos: „Dat is de bedoeling. Het proces maakt als het ware ideeën wakker die bij iedereen sluimeren. Ze noteren alleen al bezorgt die ideeën meerwaarde en een officiële kracht. Eens de creatieve fase voorbij, moet er minstens evenveel energie en aandacht gaan naar de selectie van de ideeën die finaal bruikbaar zijn. Dat gebeurt met dezelfde groep mensen als in de eerste fase. Maar hun taak is nu anders: in plaats van creatief en constructief te zoeken naar het nieuwe, moeten ze nu evalueren. Dan mag je niet langer van de hak op de tak springen, maar moet je er systematisch de meest bruikbare, veelbelovende en uitdagende ideeën uit-pikken.”

Bzz: Bestaat het gevaar niet dat iedereen obses-sief zijn 'eigen' idee' zal verdedigen?

Koen De Vos: Wanneer mensen vast geloven in de waarde van hun idee, waarom niet? Zelfs tijdens de selectiefase moet dat kunnen. Maar in de praktijk zien we eigenlijk iets helemaal anders: de meeste mensen laten vaak hun eigen ideeën los en gaan alle ideeën als de hunne beschouwen. Meestal hebben de deelnemers aan het slot van de selectiefase zelfs het gevoel dat ze de 'winnende' ideeën zelf mee bedacht hebben. Onderzoek bevestigt dat de helft van de groep de winnende ideeën adopteert.”

Bizz: Over welke kwaliteiten moeten de deelnemers beschikken?

Koen De Vos: „De groep moet bestaan uit mensen die bij het probleem betrokken zijn, aangevuld met enkele buitenstaanders. Alle geledingen van het bedrijf of de organisatie die met het probleem te kampen hebben, moeten vertegenwoordigd zijn. Anders krijg je geen blijvende oplossingen. De deelnemers zijn bij voorkeur creatieve mensen, die geen oogkleppen ophebben, maar naar andere bedrijven en sectoren durven te kijken voor oplossingen. Ze moeten gemakkelijk ideeën kunnen aandragen, die al even gemakkelijk weer loslaten en als vanzelfsprekend van het ene idee naar het andere durven springen.”

»»

DE 4 BASISREGELS

- ❖ **Concentreer u op kwantiteit.** Hoe meer ideeën er in de groep opwellen, hoe meer kansen dat er goede ideeën ontstaan. Kwantiteit kan aanleiding geven tot kwaliteit.
- ❖ **Verwelkom ongewone ideeën met enthousiasme.** Zij zijn misschien de sleutel tot een nieuwe manier van denken over het probleem of de vraagstelling. Radicale ideeën kunnen mogelijk betere oplossingen bieden dan conventionele.
- ❖ **Geef nooit kritiek.** Bij het ontstaan van de ideeën mag onder geen enkele vorm kritiek geuit worden, zelfs niet wanneer de ideeën schijnbaar waanzinnig of onpraktisch zijn. Misschien zijn dat net ideeën die nodig zijn. Stel dus uw waardeoordeel over de ideeën uit.
- ❖ **Combineer en verbeter ideeën.** Neem de geopperde ideeën ter hand, combineer ze met andere en verbeter ze eventueel.

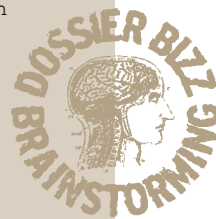
**“Brainstormers hebben vaak
het gevoel dat ze het winnende
idee zelf bedacht hebben.”**

EEN PRIMA BRAINSTORMING BEGINT MET EEN PRIMA OMKADERING

Als u zich opmaakt voor een belangrijke brainstorm, om een nieuw product te ontwikkelen of een ingrijpende beslissing te nemen, brainstormt u beter in de best mogelijke omstandigheden. Enkele tips:

- ❖ Hou uw brainstorming niet op kantoor of in het bedrijf zelf. Een omgeving moet bijdragen tot harmonie en creativiteit. Daarom moet ze er ook anders uitzien dan uw normale werkomgeving. Kies bijvoorbeeld voor een museum, een vergaderzaal die uitgaat op een grote tuin, een vakantiepark, een rivierboot, een oude kerk. Een aantal bedrijven bieden dergelijke faciliteiten aan.
- ❖ De zaal moet rustig gelegen zijn, voldoende groot voor het aantal deelnemers (of groter), en veel daglicht binnenlaten. Afhankelijk van de werkwijze moeten er witborden, flipovers, projectoren en vrije muren zijn voor de diverse communicatieinstrumenten die u tijdens de brainstorm hanteert.
- ❖ De groep moet zich geregeld kunnen ontspannen, iedereen moet naar buiten kunnen. Er moet plaats zijn voor fysieke activiteiten. Zorg ook dat er binnen een dergelijke ontspanningsruimte is, als het slecht weer is.
- ❖ Als de brainstorm een hele dag duurt, moet u ter plekke kunnen eten, met de hele groep. Duurt de brainstorm meerdere dagen, dan kan de groep maar beter overnachten. Dat maakt de groep hechter. Zorg in elk geval voor een goede catering. Aan eten en drinken mag het niet ontbreken. Enkel alcohol is uit den boze.
- ❖ Zorg ervoor dat alle brainstormers hun hoofd vrij hebben van beslomeringen. In de brainstormruimte mogen andere medewerkers niet binnenlopen. U moet er ongestoord kunnen werken. De deelnemers moeten ook begrijpen dat ze ondertussen geen mails kunnen checken of afspraken maken.
- ❖ Ga als facilitator in elk geval altijd zelf de locatie bekijken en vraag - voor u de afspraken vastlegt - of er tijdens uw brainstorm nog andere evenementen plaatsvinden die uw activiteit zouden kunnen storen.

Bizz: Moet er iemand zijn die alles in goede banen leidt?

Koen De Vos: „Beter wel, ja. Maar in kleinere groepen kan het gerust één van de deelnemers zijn die dan de ideeën opschrijft en het gebeuren op het juiste pad houdt. In dat soort dingen moet je pragmatisch zijn. Bij grotere groepen pleit ik wel voor een echte facilitator, iemand die betrokken is bij het bedrijf of de organisatie maar verder ook een buitenstaander mag zijn. Voorwaarde is wel dat hij voeling heeft met de problematiek. Al moet er ook

KOESTER REALISTISCHE VERWACHTINGEN

- ❖ Een brainstorm is niet meer of minder dan een denkexperiment, een verkenning van eerste ideeën. Een brainstorm is ideaal om nieuwe ideeën te bedenken en oude veronderstellingen onder de loep te nemen, maar daar stopt het ook. Brainstormen lost niet alles op. Vele vraagstukken vergen uitgebreide analyse, kennis en veel individueel onderzoek.
- ❖ Ga er nooit van uit dat één enkele brainstormsessie een volledig afgewerkte oplossing oplevert. Dat vraagt immers veel veldwerk, uittesten, knutselen en experimenteren en dat alles kan onmogelijk in één keer.
- ❖ Iedereen is op zoek naar dat ene grote idee. Brainstormen is een goed begin, maar biedt geen garantie op hét fantastische idee. Een brainstormsessie is geen tovermiddel, maar ze vergroot wel de kansen op succes. De kans is reëel dat pas twee dagen na de sessie één van de deelnemers nog een heel goede inval heeft. Creëer daar dan ook nadien nog ruimte voor.
- ❖ Er zullen altijd managers zijn die hopen en geloven dat ook het creatieve brainstormproces volledig beheersbaar is. Jammer genoeg is dat niet het geval. Dat is trouwens ook niet de bedoeling: bij creatieve processen weet u niet waar u zult uitkomen.
- ❖ Dat alles wil niet zeggen dat u geen hoge verwachtingen mag koesteren. Brainstormsessies leveren altijd iets op. Het geloof in een goede afloop is gerechtvaardigd, maar de volgende grote uitvinding en doorbraak ligt niet zomaar voor het rapen.

genoeg afstand zijn, zodat de facilitator het brainstormproces niet inhoudelijk beïnvloedt, maar het louter op technisch vlak leidt. Hij moet over een aantal vaardigheden beschikken: het probleem duidelijk kunnen definiëren en omschrijven, goede vragen stellen en de deelnemers het gevoel kunnen geven dat echt alle ideeën wenselijk en mogelijk zijn.”

„De groep mag zich echter niet teveel bewust zijn van de aanwezigheid van een facilitator, want dan gaan de deelnemers hem zien als de persoon die ‘het allemaal wel zal doen’. Hij moet onzichtbaar blijven, een beetje zoals een goede scheidsrechter tijdens een voetbalwedstrijd. De deelnemers moeten op elkaar kunnen reageren. Eén van de grootste gevaren van een brainstormsessie is dat de facilitator te sterk zou gaan sturen.”

Bizz: Zijn er problemen waarbij brainstormen geen zin heeft?

Koen De Vos: „Brainstormen kan je beter achterwege laten wanneer je emotionele problemen moet gaan oplossen, of problemen die te maken hebben met de motivatie van medewerkers. Brainstormen dient om ideeën te ontwikkelen, maar wanneer de sfeer in de groep grondig fout zit, of wanneer elke motivatie ontbreekt, zal een brainstormsessie dat alleen maar erger maken. Wanneer je als bedrijf slechts wil kiezen uit twee of drie oplossingen, dan is brainstormen puur tijdverlies. Bij brainstormen moet de vraag zo open mogelijk gesteld worden, en er moeten zoveel mogelijk verschillende ideeën kunnen worden gegenereerd. Wat evenmin werkt, is een brainstormsessie waarin de probleemeigenaar zijn visie probeert door te drukken en er alleen maar op uit is om een draagvlak te creëren voor zijn oplossing. Geen verborgen agenda's dus!” ►►

Bizz: Vindt u dat het bedrijfsleven genoeg doet om creatieve ideeën vrij spel te geven?

Koen De Vos: Helemaal niet! Bedrijven moedigen hun mensen veel te weinig aan om ideeën uit te wisselen. Niet het geld moet rollen, maar de ideeën. En ik pleit hier niet voor mijn eigen winkel, want brainstormen is slechts één manier om ideeën uit te wisselen. Mensen uit uiteenlopende departementen moeten met elkaar kunnen praten op een open en constructieve manier. Helaas is dat niet overal mogelijk. Het volstaat niet om mensen samen te brengen in vergaderzalen, je moet een hele cultuur en infrastructuur creëren waarin ze elkaar informeel kunnen zien. Er wordt soms veel meer zinnige praat verkocht aan de koffieautomaat dan via e-mail. Elk bedrijf dat een toekomst wil hebben, moet informele communicatie bij zijn prioriteiten rekenen. Al was het maar omdat creatieve mensen graag werken op plekken waar er veel info wordt uitgewisseld. Niet voor niets waren het Romeinse forum in de oudheid en het Piazza dela Signoria in Firenze tijdens de renaissance, de plekken die kooplui driemaal per dag bezochten. Niet om te verkopen, maar om kennis uit te wisselen."

Koen de Vos is zelf ook een vogel met bonte veren. Als romanist specialiseerde hij zich in Italiaanse renaissance-literatuur. Een baan in het onderwijs lag voor de hand, maar hij koos voor het bedrijfsleven (Belgacom, Volvo) en ten slotte voor het Centrum voor Ontwikkeling van het Creatief Denken (COCD). Nu baat hij al 5 jaar zijn eigen bureau Brainssstorm uit. www.brainssstorm.com

Koen De Vos: Brainstormen; het ultieme handboek. Pearson Education/Prentice Hall, Amsterdam, 2006.

De drie fasen van

1 De vraagstelling

Wat? Deze fase moet leiden naar een duidelijke, stimulerende en inspirerende vraag. De deelnemers krijgen een dieper inzicht in de inhoud van het probleem, geven hun goedkeuring om mee te werken en formuleren het probleem vervolgens op een aantrekkelijke manier. Het probleem moet concreet genoeg geformuleerd zijn om opgelost te kunnen worden, maar tegelijk ook open genoeg om nieuwe oplossingen mogelijk te maken.

Hoe? Briefing ► Vraagstelling ► Probleemherformulering

Een goede **briefing** is kort, helder en gaat zo snel mogelijk naar de kern van de zaak. Richt u tot de niet-specialisten in de groep. Vermijd daarom waar mogelijk jargon. Gooi het probleem in de groep alsof u het aan een kind uitlegt. Technieken:

- ❖ De probleemwereld in kaart brengen: stel de probleemsituatie voor als een wereld met actoren en relaties tussen die actoren.
- ❖ De omgekeerde vraag: in plaats van te starten met een analyse, een situatieschets of een vraagformulering, bedenkt u eerst de uitkomsten en dan de vraag.
- ❖ Contradicties: Ga op zoek naar tegenstellingen in de probleemsituatie, waarbij het versterken van één voordeel het verzwakken van een ander element tot gevolg heeft.
- ❖ Divergent vragen stellen: verken de probleemsituatie door vragen te stellen die alle mogelijke richtingen uitschieten.

Vraagstelling en Probleemherformulering: hier streeft u naar een precieze en krachtige formulering van de vraag. Meteen daarna stimuleert u de deelnemers om de vraag creatief te herformuleren, zodat ze geprikkeld worden om de oorspronkelijke probleemsituatie vanuit een totaal andere invalshoek te bekijken en ze zo in een ander perspectief te plaatsen. Technieken:

- ❖ Superambitieuze: zie de uitdaging veel groter, sneller en ongelooflijk goedkoop.
- ❖ Beelden en metaforen: gebruik beeldspraak.
- ❖ Omkeren: niet 'bedenk een leuk vakantie-uitstapje voor de familie' maar 'bedenk een leuke familie voor een vakantie-uitstapje'.
- ❖ Rechthoek rechtaan: vereenvoudig de vraag tot de naakte waarheid.
- ❖ Overdrijven: Dik de vraag aan, doe er schepjes bovenop, dramatiseer.

Tips

Denk niet dat te veel voorbereiding de creativiteit zal schaden. Beter genoeg tijd uittrekken voor het formuleren van een scherpe vraag dan snelsnel van start gaan met een vage vraag.

een geslaagde brainstormsessie

2 Divergentie

Wat? Deze fase mikt op een lange, bonte lijst ideeën. Hoe meer ideeën, hoe groter de kans op een oplossing. Tijdens deze fase verkent en werkt elke deelnemer alle ideeën die de revue passeren. Zo verwerft hij of zij een steeds vernieuwend inzicht in de problematiek. Ideeën creëren namelijk vanzelf inzicht. Nieuwe inzichten doen nieuwe vragen rijzen, die op hun beurt dan weer andere ideeën laten ontstaan. Het proces genereert zichzelf, voedt zich vanbuiten maar ook vanbinnen: de inspiratie komt uit de buitenwereld, maar nog meer uit de denkwereld, die zich steeds moet aanpassen

Hoe? Eerste ideeën of purge ► Deviators & Creativiteitstechnieken

De purge of zuivering betekent de eerste, bekende ideeën uitschudden. Pas daarna kan de groep overstappen op meer provocatieve en stimulerende denktechnieken. De meer voor de hand liggende ideeën komen immers altijd het eerst op tafel. Geen enkele deelnemer is een ongeschreven blad, iedereen brengt zijn eigen ervaring en eigen verleden mee. Na de purge hebt u meestal voldoende ideeën om verder te werken. De basis ligt er, de druk valt weg en de geesten zijn opgeruimd.

Deviators & Creativiteitstechnieken

Deviators: manieren om het draagvlak van uw vraag te verbreden.

Enkele voorbeelden:

- ❖ Maak de opdracht moeilijker.
- ❖ Maak de opdracht makkelijker.
- ❖ Vertrek vanuit een ideale positie.
- ❖ Benut de schadelijke effecten.
- ❖ Herschik de componenten.
- ❖ Speel met het perspectief.
- ❖ Zet de zaken op hun kop.

Creativiteitstechnieken werken anders: u maakt een omweg, u verwijderd u van de vraag en het denkspoor, tot u in een totaal andere context terecht komt. Met de ideeën die u daar opdoet, keert u vervolgens naar de oorspronkelijke vraagstelling terug. De kans op nieuwe en originele ideeën is groter dan bij deviators. Toch is een creativiteitstechniek hooguit een duwtje in de rug van de deelnemer om zijn klassieke denkpatronen te verlaten en andere invalshoeken te ontdekken.

Tips

Haal vreemde prikkels van buitenaf binnen om ideeën

en impulsen die minder voor de hand liggen, op te wekken. Enkele pistes:

- ❖ er extra deelnemers bij betrekken die weinig van het onderwerp afweten en neutraal staan tegenover standaardideeën;
- ❖ stimuli, zoals tijdschriften, kranten, foto's;
- ❖ externe gegevens over concurrenten;
- ❖ de nieuwste trends;
- ❖ mogelijke gevaren;
- ❖ **best practices** uit andere landen;
- ❖ probleemvreemde ideeën, bijvoorbeeld uit sectoren die niets met de uwe te maken hebben.

3 Convergentie

Wat? Deze fase heeft tot doel één of enkele concepten/oplossingen te selecteren. Het gaat om oplossingen die passen bij de oorspronkelijke vraagstelling. Hier zal u de ideeën moeten filteren en uitwerken, verrijken en concretiseren. Combineer concepten, vervorm ze en pas ze toe op uw noden, en evalueer alles uiteindelijk volgens strenge criteria. Het doel van de convergentie is eindigen met één of enkele oplossingen. Dat zijn geen afgewerkte oplossingen, maar de eerste schetsen. Na de sessie moet de probleemeigenaar de concepten testen en toetsen aan de realiteit.

Hoe? Selectie ► Ideeënontwikkeling

► Evaluatie

Ideeën selecteren, bijvoorbeeld door elke deelnemer zijn twee favoriete ideeën te laten kiezen.

Ideeën ontwikkelen kan onder meer door:

- ❖ de gekozen ideeën te clusteren tot een beheersbaar geheel;
- ❖ verschillende ideeën te combineren tot een concept;
- ❖ ideeën provocatief bij elkaar te brengen;
- ❖ de gevolgen en de voor- en nadelen van nieuwe invalshoeken te schetsen;
- ❖ vage ideeën concreter en scherper te beschrijven;
- ❖ ideeën te verrijken, door ze bijvoorbeeld aan te vullen met niet-gekozen ideeën (of elementen ervan).

Evaluatie: de facilitator schrijft een rapport over de sessie en over de ideeën die uit de brainstormsessie als meest beloftevolle naar voren kwamen.

Tips

Durf keuzes te maken en ideeën weg te

snijden. Ideeën kiezen betekent immers ook ideeën laten vallen. Selecteer verstandig en ontwikkel de ideeën die het best passen bij de omstandigheden: de klanten, de bedrijfscultuur, de financiële mogelijkheden, de tijdsgeest...

Werk het idee uit. Een idee wordt pas een innovatie wanneer u het uitwerkt. Het is

10 VAAK GEBRUIKTE BRAINSTORMMETHODEN

1. Klassieke brainstorming

Elke deelnemer oppert een idee. Alle ideeën worden genoteerd. Daardoor ontspruiten er 'vervolgideeën'.

2. Nominale brainstorming

Iedereen schrijft eigen ideeën op. Elke deelnemer leest om beurt een idee voor. Dat wordt op de flipover geschreven. Uitleg vragen mag, kritiek of een waardeoordeel geven niet.

3. Anonieme brainstorming

Iedereen schrijft eigen ideeën op en geeft die aan een mentor, die alles noteert op een flipover. Na afloop worden de resultaten besproken.

4. Kaartjesbrainstorming

Elke deelnemer schrijft zijn idee op een kaartje. Die kaartjes worden aan de muur thematisch gegroepeerd.

5. Pro-con-brainstorming

Inventariseer eerst op klassieke wijze de positieve mogelijkheden. Daarna alle negatieve.

6. Imaginaire brainstorming

Breng een strenge randvoorwaarde in en vervolg met één van de eerder genoemde methoden.

7. Integratieve brainstorm

Lees een idee voor en daarna nog één en probeer een nieuw idee uit die twee te verzinnen.

8. Writing pool brainstorm

In het midden liggen evenveel kaartjes als er deelnemers zijn. Op elk kaartje staat een probleem met een paar mogelijkheden. Voeg er 3 ideeën aan toe. Herhaal de procedure met een ander kaartje.

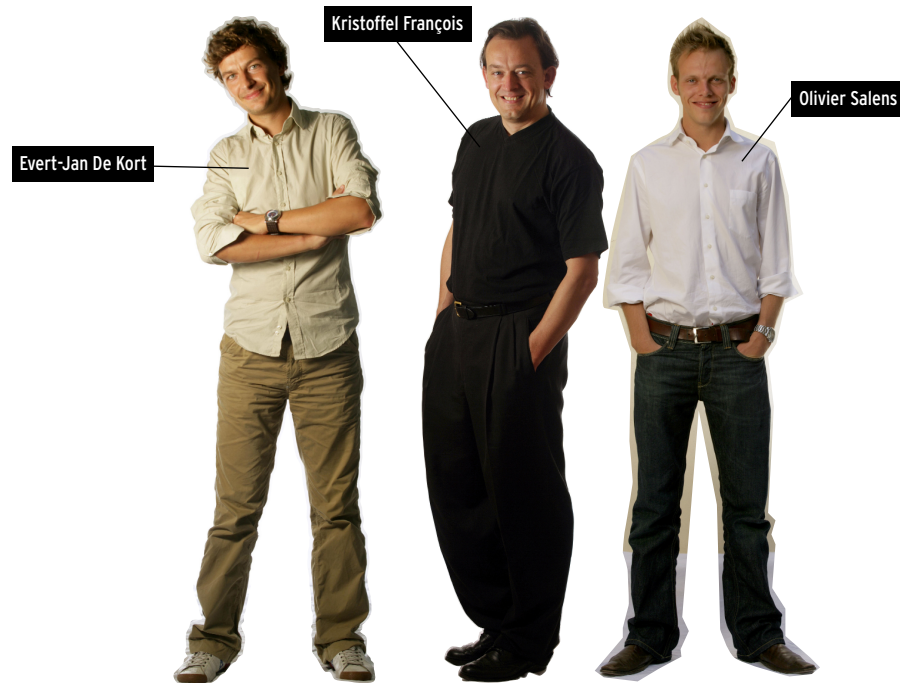
9. Delphi-methode

Inventariseer vooraf en maak een lijst van ideeën. Verspreid de lijst met ideeën en voeg suggesties toe. Voeg de resultaten geordend samen en herhaal het hele proces met de nieuwe lijst. Iedereen noteert de ideeën en geeft de rangorde aan.

10. Analogiemethode

Bron: Floor Management Netwerk (www.floor.nl)

Brainstormen in groep... en in uw eentje

Hoewel een brainstormsessie in veruit de meeste gevallen een groepsgebeuren is, hoeft dat niet altijd het geval te zijn. Meer mensen dan u denkt doen het alleen. Hoe groot is het verschil met brainstormen in groep? En vooral: hoe spelen solobrainstormers het klaar? We vroegen het aan vier ervaren hersenbestormers.

„De regels en processen voor solo-brainstormen zijn dezelfde als wanneer u het in groep doet”, weet brainstorm-specialist Koen De Vos. „Het voordeel is dat u uzelf kunt dwingen om volgens een bepaald formaat te werken. U denkt een tiental minuten na, en dan schrijft u alles op. Dat helpt om het denkproces over een probleemstelling te structureren. Chaotischer mensen hebben wel minder baat bij een solo-brainstorming.”

Het moeilijkste is dat u alles wat in u opkomt, ook moet noteren. „Dat deed ik ook toen ik mijn boek schreef”, vervolgt Koen De Vos. „Op die manier gooi je jezelf midden in het probleem en kan je het probleem beginnen ontrafelen. Door de dingen op te schrijven, creëer je een unieke band tussen je brein en de pen. Schrijven stimuleert je brein. Ook romanciers kennen dat fenomeen.”

Alle technieken die verder gelden voor groepen, gelden ook voor het individuele brainstormen. „Eens je alle ideeën genoteerd hebt, leg je die notities een dagje weg en las je een incubatieperiode in. Ook voor je eigen ideeën pas je dus het ‘uitstel van oordeel’ toe.” ►►

BRAINSHITTING & BULLSTORMING

Naam: Kristoffel François
Beroep: zelfstandig consultant in marketing en communicatie
Opleiding: communicatiewetenschappen aan de VUB
Brainstormt al: 10 jaar
Frequentie: meerdere keren per week, meestal alleen voor de pc of in een notaboekje, wanneer mogelijk met anderen.

Hoe kwam u erbij om in uw eentje te brainstormen?

„Het is niet altijd evident om plaats, tijd, ruimte, energie en wat nog allemaal vrij te maken of te vinden voor een brainstorming in groep. De juiste of de goed foute mensen vinden, is ook niet zo simpel. Vaak is solobrainstormen de enige oplossing, want de klant wacht niet.”

„Een jaar geleden richtte ik met enkele gelijkgestemden een *'brainshitting & bullstorming'*-clubje op, een knipoog naar de klassieke termen *'bullshitting & brainstorming'*. Jammer genoeg verhinderen de kinderen en de carrière ons om regelmatig samen te komen en gestructureerd te werken. Feit is: indien de juiste persoon beschikbaar is, dan verkies ik *shitting & stormen* met zijn tweeën bijna altijd boven solobrainstormen.”

Wat voor soorten problemen pakt u aan met solobrainstormen?

„Ik zie elk gesprek als een minimale vorm van brainstormen. Solobrainstormen doe ik vooral voor mijn werk als copywriter. Al kan ik ook puur voor mijn plezier formats voor gezelschapsspelletjes of tv-programma's zitten bedenken en scripts voor

televisie en film uitwerken. Meestal levert dat pingpongen met mezelf een aantal notities op, die ik in een stapel schriftjes bewaar. Tijdens het brainstormen word ik mij bewust van de ideeën die rondzwerven in mijn hoofd. Het is dus niet eens altijd een georganiseerde activiteit. Het begint met een open houding, met een positieve ingesteldheid.”

Gebruikt u speciale 'accessoires als u solo brainstormt?

„Geen recorder, geen specifieke software of andere programma's. Het magische middel voor mij is een Atomascchriftje. Recent kocht ik een grotere versie en daar heb ik nog geen spijt van gehad.”

Onder welke omstandigheden zou u brainstormen afraden?

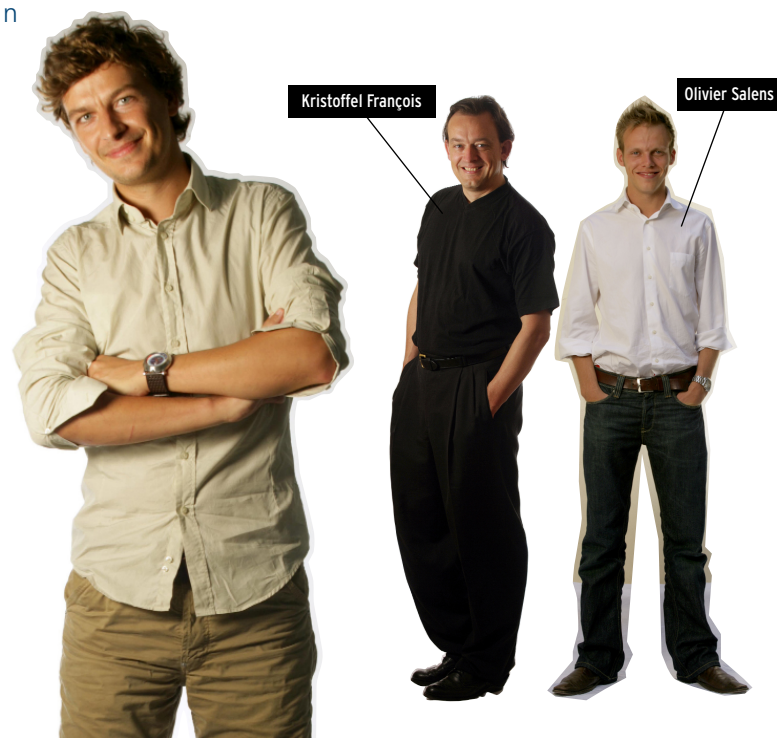
„Wellicht is het voor sommige bedrijven, producten of mensen minder evident om de klassieke, platgetreden paden te verlaten. Brainstormen kan leiden tot lichte duizeligheid, gevoelens van euforie, zelfs tot flitsen, plotse energiestoten. En heel af en toe tot een geniaal idee.” ►►

DE TIP VAN KRISTOFFEL FRANÇOIS

“Hanteer een positieve visie en dito perspectief. Er zijn al genoeg doemdenkers en verzuurde mensen. Los andermans problemen op en uw problemen zullen ook een oplossing vinden.”

kristoffel@ipx.be

IK STUUR EEN SMS NAAR MEZELF

Naam: Evert-Jan De Kort
Beroep: bedenkt bij Duval Guillaume E interactieve campagnes. Schrijft ook op Marketing Interactive (www.marketinginteractive.be)
Opleiding: Communicatiemanagement aan de Plantijn Hogeschool
Brainstormt al: sinds 1999
Hoe vaak: dagelijks

Brainstormen in uw eentje of brainstormen in groep?

„Ik verkies brainstormen in groep. Zeker wanneer ik op voorhand weet

met wie, want dan kan er een soort van routinematige magie zijn. Samen brainstormen is nu eenmaal impulsiever en intenser: je ideeën worden live door anderen gecheckt, je krijgt voortdurend feedback en nieuwe impulsen. Brainstormen met mensen die je niet kent, loopt helemaal anders. Je moet vaak eerst tijd investeren om elkaars golflengte te vinden. Maar als het klikt, wordt het uiteraard ook hier opnieuw wel spannend om te kijken welke ideeën eruit rollen. Je gaat steeds op zoek naar de magie bij de samenwerking tussen twee of meer *brains*.”

Wat doet u het vaakst?

„Professioneel brainstorm ik meestal in teams, meestal met zijn tweeën. Bij initiële brainstormen voor een nieuwe campagne zijn we dan weer vaker met velen. Solobrainstormen is in mijn beroep veel eerder een aanzet naar een meeting in team. Met een brainstorm op je eentje kom je na één sessie ook nooit buiten met het gouden ei. De dag nadien moet

je je ideeën immers onder de loep nemen en herzien. Dat is ook het leuke eraan: je kan alles steeds in vraag blijven stellen, steeds nieuwe antwoorden bedenken. En vaak volgen daaruit ook nieuwe ideeën voor heel andere projecten.”

Zweert u bij accessoires tijdens een brainstorming?

„Pen en papier als ik alleen ben. Ik heb altijd iets bij om te schrijven, voor het geval er me een ideetje te binnen schiet. In het ergste geval stuur ik een sms naar mezelf, om niet te moeten wachten tot ik thuis ben om het idee op te schrijven, want tegen dan ben ik het toch vergeten.”

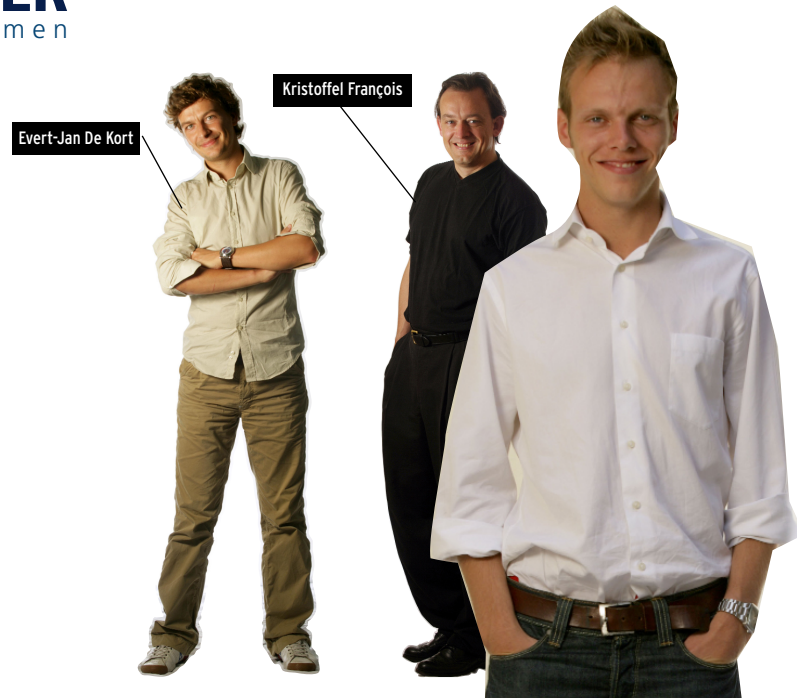
„Bij een groepssessie noteren we vaak de betere ideeën op een flipover. En op het einde van de sessie kan iedereen komen *powerdotten*: we hebben een stel rode bolstickers en plakken die naast de ideeën die we het best vinden. Op de ideeën met de meeste bollen borduren we verder. De andere gooien we niet weg, maar slaan we op in ons geheugen. Wie weet komen die ooit nog van pas, in een totaal andere vorm of context.” ►►

DE TIP VAN EVERT-JAN DE KORT

“Blijf niet krampachtig zoeken. Soms komen de beste ideeën gewoon uit de lucht vallen, op momenten dat u er eigenlijk helemaal niet mee bezig bent.”

Evert-jan.de.kort@duvalguillaume.com

ARCHITECTENBUREAU: ARCHASME

Naam: Olivier Salens
Beroep: Ingenieur-architect
Opleiding: Universiteit Gent; Ecole d'architecture Paris La Villette, Parijs;
Georgia Institute of Technology, Atlanta
Brainstormt al sinds: „Voor mij is brainstormen altijd een levenshouding geweest.”
Hoe vaak: constant

U maakt een onderscheid tussen een brainstormhouding versus een brainstormsessie.

„Brainstormen als levenshouding betekent dat je open staat voor alles, je vragen stelt bij alles, voortdurend associaties legt en zoekt naar verbetering, kortom: dat je niets als vanzelfsprekend beschouwt. Dat werkt heel verrijkend, zowel professioneel als persoonlijk, en zorgt wegens het vrijblijvende karakter ervan voor een interessanter leven. Daarnaast doe ik ook 'typische' brainstormsessies, die veel minder vrijblijvend zijn, want er moet een oplossing gevonden worden. Net de combinatie van beide spreekt mij zo aan.”

Herinnert u zich nog uw eerste brainstormsessie in groep?

„Ja, de mooiste output daarvan was ongetwijfeld de naam voor mijn architectenbureau: Archasme, een samentrekking van orgasme en architectuur, een gebouw als een soort architecturaal orgasme.”

Brainstormt u ook wel eens alleen?

„Ik brainstorm meestal individueel. Ik zie solobrainstormen als de ideale training om goed te kunnen brainstormen in groep. Na een groepsbrainstorm vind ik het ook goed om eventjes alleen verder te brainstormen over de probleemstelling. Daarna kunnen we nog eens samen gaan zitten om beslissingen te nemen. Want tijdens groepssessies is er vaak een gebrek aan

afstand. Als mensen onvoldoende getraind zijn, verglijdt een groepsbrainstorming soms naar iets geforceerds. Dat kun je remediëren door alleen te brainstormen. Ik meen dat ik via solobrainstormen zeer snel zeer veel interessante associaties kan leggen.”

Wat draagt uw voorkeur weg: solo of in groep brainstormen?

„De combinatie van beide zorgt voor een zeer interessante kruisbestuiving. Zelfs

wanneer je alleen werkt is brainstormen in groep even essentieel, of misschien zelfs nog meer dan wanneer je in groep werkt. Ik denk dat ik misschien sneller een keuze zou moeten maken uit de mogelijkheden dat ik via associaties heb uitgedacht. Groepsbrainstormen helpt om niet meer terug te komen op een keuze en die te verfijnen. Solo brainstormen zonder groepsreflectie vind ik waardeloos. En brainstormen in groep zonder voorafgaande en daaropvolgende persoonlijke (solo)reflectie is even waardeloos voor mij.” ■

DE TIP VAN OLIVIER SALENS

“Brainstorm niet als techniek, maar als levenshouding. Brainstorm niet alleen wanneer er zich een probleem of nood voordoet en u naar een oplossing 'moet' zoeken, maar gebruik het in het dagelijkse leven.

Olivier@salensarchitecten.be

